

Lek inte med maten, Ut i spenaten!

Följsamma principer för förtätning i Svedala kommun

5 goda skäl att bevara Svedalas åkermark

Jordens åkermarksarealer minskar

Exploatering - ett oåterkallligt ingrepp

När åkermark exploateras - d.v.s. utnyttjas för permanent bebyggelse eller infrastruktur - förstörs den. När marken en gång exploateras kan den inte återställas och är för överskådlig framtid obrukbar.

Den skeningsläva växthuseffekten

Åkermarken minskar även p.g.a. de miljöförändringar som växthuseffekten för med sig, främst genom havsnivåhöjningar och överskottsvatten. För att täcka upp förlusten av marken odlas skog och betesmark upp (däribland repopulärer och savanner). Så kallad nyodling är en lång och dyr process, och i slutändan ger den ändå inte lika goda skördar som äldre åkermark.

(Hushållningsrådet väst, 2015)

2 Högklassigt i Svedala

Svedalas åkermark håller hög kvalitet, från klass 5 till klass 9 av totalt 10 klasser.
(Svedala OP, 2010)

3 Kan bli jordklotets bästa

I motsats till många andra länder så kan det varmare klimat för med sig gynna Sveriges odlingsförutsättningar. Det skulle kunna innebära bättre skördar och möjligheter att odla nya grödor. *(Hushållningsrådet väst, 2015)*

4 Stor andel åkermark i Svedala - men liten i Sverige

5 För liten åkermarksareal / person

Enligt beräkningar krävs det med Sveriges nuvarande levnadsstandard 0,41 hektar åkermark per capita för att producera de livsmedel som konsumeras. 2010 beräknades Sverige ha en siffra på 0,28 hektar per capita, en historiskt låg siffra. Det saknas alltså cirka en tredjedel av den mark som krävs för att Sverige skulle kunna försörja sin befolkning.

Sveriges befolkning ökar, och kommer fortsätta att öka. Om den svenska åkermarken samtidigt fortsätter att minska i samma snabba takt som tidigare kommer vi hamna i en situation där vi har ännu mindre åkermarksareal per person. Hur många kalvörter har vi råd att sakna?

minskande åkerareal = **minskad åkerareal per person**
ökande befolkning

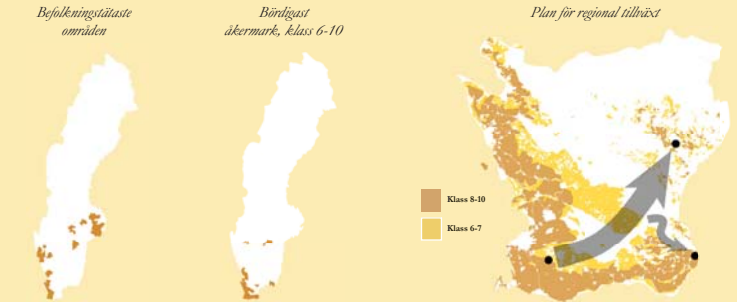

(Sver, 2010)

Produktionen av jordbruksprodukter i Sverige bör öka. Det ger bidrag till nationalprodukt och sysselsättning och vi argivetvis säkrare ju större produktion vi har. - Harald Svensson, Stabschef Jordbruksverket

Beredskap handlar inte bara om livsmedelslager utan också om jordbruket. En gång i tiden var Sverige självförsörjande på mat. Idag importeras ungefär hälften av det vi äter. - Sven Lindgren, ordförande i civilförsvärsförbundet

Tillväxt i nordöst: Ett komplement till Öresundsregionen

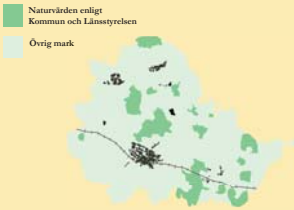
Hur vi bor idag

Sveriges befolkning är idag till stor del koncentrerad till områden där vi även hittar den allra bördigaste åkermarken. Därför krävs en långsiktig och resurssmart utvecklingsstrategi så att tillväxten inte sker på bekostnad av åkermarken.

Hur vi bör växa

All åkermark i Skåne är direkt intet lika högt klassad. Vi ser en stor potential ur mark- och naturvårdssynpunkt att bjuda in nordöstra Skåne till att ta del av Öresundsregionens tillväxt. Detta skulle minska trycket att exploatera på de allra bördigaste jordarna som är koncentrerade mot Skånes västra del och bidra till ett mer livskraftigt Skåne som helhet.

Naturvärden i Svedala kommun

Kartläggning av bevarandevärd natur

Åkermarksklass i Svedala kommun

Kartläggning av åkermark

Bevarandevärda respektive exploateringsbara områden

Infrastruktur och kopplingar

Järnvägsspåret som löper genom Svedala är en stark koppling både mot Malmö och östra Skåne. Även om mindre orter som Holmeja och Hyby också ligger inom lägre klassad åker- och naturmark så skulle en utbyggnad av dessa områden medföra omfattande exploatering genom utbyggd infrastruktur. Då de ligger närmare ur kollektivtrafiksynpunkt skulle detta också medföra ett bilberoende - en utveckling som går stick i stäv med ett modernt och hållbart samhälle.

Börjar vi i Börringe?

Börringe ligger strategiskt placerad utmed järnvägen, E6:an, och har dessutom redan god bussförbindelse in mot Svedala. Orten är belägen i närhet till högkvalitativa naturområden men överlappar inte med den mest värdefulla åkermarken. Med dessa förutsättningar ser vi vi stora möjligheter att bereda plats för fler bostäder och verksamheter på orten och ser att en fortsatt utveckling och storleksökning inte skulle ske på bekostnad av god åkermark.

Princip: Nollvision för åkermarksexploatering

En generell modell för platsspecifik förtätning

Hårdgjorda miljöer

Sedan tidigare hårdgjorda områden, t.ex. industri- och gamla verksamhetsområden, med befintligt god infrastruktur omvandlas till område för verksamhet, bostäder samt grönområde

Grönstråk

Ett gott boende inbegriper också en närhet till kvalitativ grönstruktur. Genom att binda samman landsbygden med rekreativa stråk för vandring, cykling och ridning ökar attraktionskraften att att välja ett boende i en av kommunens mindre orter. Dessutom görs natursköna områden mer tillgängliga för kommunens invånare.

Obrukad mark

Runt om i landet finns en hel del obrukad och övergiven mark. Platserna verkar inte ha någon tydlig funktion. På en typisk sådan plats finns slä, buskar och träd. Här ser vi potential till fina boendemiljöer; en följsam landskaps- och byggnadsarkitektur med fokus på att ta tillvara och förfina befintlig vegetation och terräng.

Villaområden

Förtätning kan även ske inom villaområden som ofta består av en homogen befolkningsgrupp med avseende på härkomst och socioekonomisk status. Exploateringsstalet är relativt lågt, vilket möjliggör ett tillägg av olika typer av småhus utan att göra avkall på dess rymliga struktur. Många av landets kommuner består till stor del av villamattor. Där ser vi på möjligheten till en förtätning av denna sort hade kunnat utföras.

Cykelstråk

För att landsbygden ska vara attraktiv att bo på även för den som jobbar utanför orten krävs goda kopplingar till omgivningen. Med utbyggda, upplysta och trygga cykelstråk uppmuntras och underlättas daglig pendling med cykel istället för bil.

Befintliga gårdar

Att bo i en gårdsmiljö kräver stora investeringar i både tid och pengar. Lantbrukare idag har det generellt svårt ekonomiskt samtidigt som många stora lokaler inom gården står tomma. Genom att bereda bostäder både i de idag befintliga gårdarna och genom komplementbyggnader kan lantbrukaren få en extra inkomst som fastighetsvärd och fler människor kan på ett enkelt sätt ges chansen att prova livet på landet. På så vis får fler en relation till och förståelse för jordbrukets viktiga roll i samhället.

Programförklaring

Livspusslet går ihop på landet

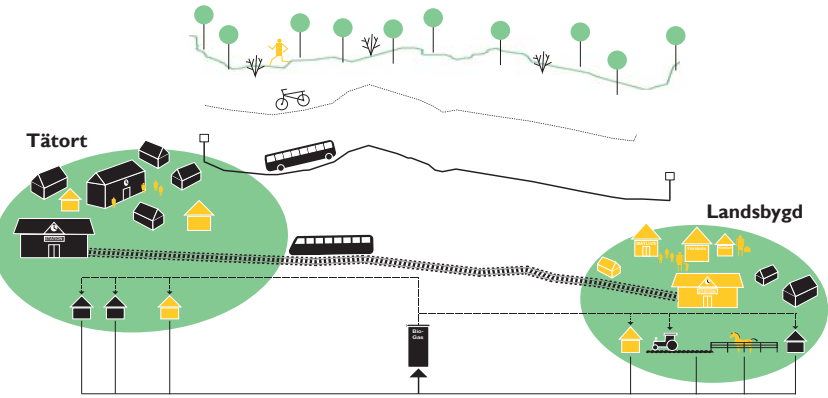
För att vardagen på landet ska fungera krävs i det omedelbara närområdet viss service. Det räcker med ett ganska litet underlag för att starta en förskola och en närbutik i byn ser vi som ett realistiskt framtidsscenario om butiken är en mindre del av en större verksamhet (t.ex. leverans till närliggande vandrarhem, gods, golf- och konferensanläggningar etc. Kanske levererar butiken maskar på veckobasis till byn med omnejd?)

Hållbart boende genom bioenergi

Restprodukter från jordbruket, hushållen och djurhållning tas till vara och omvandlas i en bioenergianläggning till bioenergi - el, värme och bränsle. Bioenergin skulle kunna täcka upp stora delar av samhällets energibehov.

Ömsesidigt utbyte

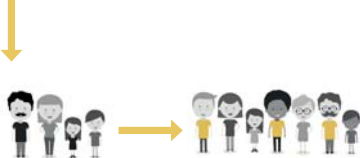
Landsbygden behöver tätortens utbud av skolor, handel, arbetstillfällen och kultur. Samtidigt försörjer landsbygden staden med livsmedel, och ger möjlighet till rekreation. Mellan de två krävs goda kopplingar, d.v.s. väl utbyggd och frekvent kollektivtrafik och förstklassigt cykelnät. På så vis minskar vi bilberoendet och gör livet på landet till ett verkligt bekvämt och kvalitativt boendeltema. Förslaget visar på en hållbar synergi mellan natur och kultur, och mellan by, småstad och storstad

Plats för fler...

Förslaget visar på en möjlighet att exploatera för bostäder - mindre men fortfarande friliggande hus. Detta utan att göra avkall på bostadsnära grönstruktur som blir en allt större bristvara inom den förtäta staden.

Ger

Plats för olika!

Vi tror på ett Sverige som välkomnar människor som vill, eller på grund av krig och oroligheter är nödgade, att söka sig hit. Vi strävar efter att landsbygden ur befolkningsynpunkt ska bli lika heterogen som städerna. Vi vill bereda plats för invånare från olika socioekonomiska bakgrunder, och ge en mer blandad befolkning med avseende på härkomst, inkomst och ålder. Nya och gamla svenskar söker bostäder, men utbudet på bostadsmarknaden matchar inte vad människor har möjlighet att betala. Det finns ett underskott av hyresrätter till rimliga priser, därför vill vi erbjuda just detta. Vi tror att hyresrätter kan uppmuntra människor att våga prova en ny boplat och boendeform genom det flexibla och icke-definitiva i att hyra jämfört med att köpa. Vi ser potential till ett gott boende i det lilla samhället där det finns en trygghet i att känna varandra. Att lära känna varandra är en förutsättning för lyckad integration och en blandad befolkning är - förutom en tillgång i sig - en förutsättning för att öka inflyttningen och motverka avbefolkning av landsbygden.

Exempel: Svedala - Börringe

Goda resultat av platsspecifik förtätning

1 Hårdgjorda miljöer blir rekreativa

Industriverksamhet och parkeringar tar stora ytor i anspråk. Genom att öppna upp tomtarna för grönsatser och andra typer av verksamheter som kontorshubbar, butiker och bostäder kan området komma fler människor till gagn.

3 Naturen blir tillgänglig

Svedala kommun är rikt på natursköna områden. Dessa görs tillgängliga med rekreativa grönsatser för vandring, cykling och ridning.

4 Att verka

En av de stora fördelarna med att placera sitt företag på landsbygden är att hyrorna är betydligt lägre än inne i någon av de större städerna. Detta i kombination med en satsning på snabb- och gratis- bredbandsuppkoppling i kontorshubbar placerade i centrala Börringe skulle bidra till en ökad arbetspendling och därmed ett livigare byliv. Med en platsspecifik förtätning i Börringe skapas underlag för gemensamma arbetsplatser och mötesplatser som byar och bypub - en levande by som det var före lags skiftet. Vi ser att Börringe med relativt få enkla medel kan utvecklas till en aktiv by med engagerade medborgare, levande mötesplatser och uppkopplade arbetsplatser, med ena benet i myllan och den andra i det globala digitala samhället.

5 Cyklisten får ta plats

Genom att bygga ut cykelbanor längs med större bilvägar uppmuntras folk att välja cykeln istället för bilen. Den trafikerade bilvägen med tillhörande belysning ger cyklisten en känsla av trygghet under dygnets mörka timmar och underlättar därmed för den som vill välja ett miljövänligt färdmedel till jobb eller skola. En avskild cykelbana ger cyklisterna en faktisk trygghet gentemot biltrafiken.

6 En följsam boendestruktur

Runt om i Svedala kommun finns redan ett nät av byar och tätorter. Många är glesa och här finns en hel del obrukad mark utan varken tydlig funktion eller självklart värde. Flera mindre bitar mark har lämnats därhän då de inte lämpas som jordbruksmark. Här ser vi stora möjligheterna till bebyggelse som kan anpassa sig efter terrängen och skapa boendemiljöer med intressant och rekreativ grönsatser. På så vis går bevarande av det skanska landskapet - som är så viktigt för Svedalas identitet - hand i hand med exploatering för bostäder.

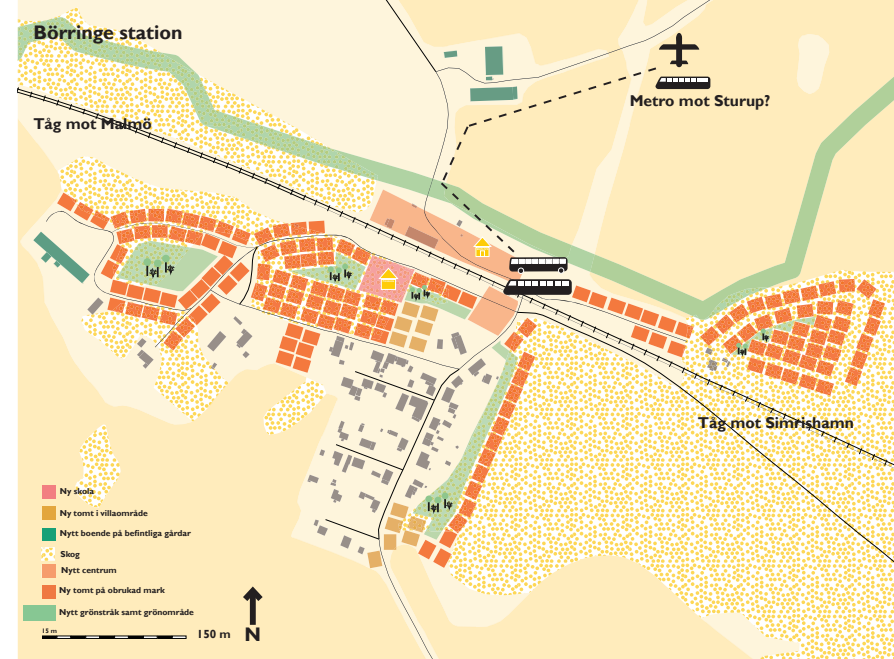

7 Plats för många

I Svedala tar en villa med tomt i snitt 880 m² yta (Svedala ÖP, 2010), medan vi beräknar att 300 m² är fullt tillräckligt för att inrymma parkeringsplats, förvaringsbod, mindre växthus, uteplats samt odlings- och lektyr. Det här innebär att på den ytan Svedala tar för en villa kan vi få plats med tre villor - alltså en sänkning av markanvändning med 66 procent!

8 Gammal gård, nytt boende

Runt om i Svedala kommun finns flera stora gårdar med mer utrymme än vad lantbrukaren använder. Här skulle kunna beredas bostäder i de befintliga husen samt med tilläggsbyggnader på gården. Lantbrukaren får på så vis en extra inkomst då hen agerar fastighetsägare och nya människor får möjlighet att prova på livet på landet. Ägaren av Börringe gård har på eget initiativ öppnat för en sådan lösning. Vi tror detta kan få stort genomslag på andra platser i Svedala och landet.

9 Goda grannar

En stor fördel med det lilla samhället är den trygghet man ofta finner i grannskapet. Vi menar att kommunen kan stötta en gradvis utveckling av det befintliga småhusbeståndet på ett sätt som bidrar till ökad samhällsengagemang och i samhället som helhet. Genom att blanda upphöjelseformer av boende kan fler grupper inkluderas i grannskapet och på det viset kan tilliten mellan människor stärkas. Detta skulle också möjliggöra för människor att bo kvar i närheten vid ändrade levnadsförhållanden. Under småbarnsåren kanske en äldre släkting flyttar in för att hjälpa till, och när barnen blivit tonåringar kanske de har en önskan om att bo mer avskild. En separation eller att gå i pension är också faktorer som påverkar ens behov av plats men som ingalunda behöver påverka ens lust att flytta. Att utveckla fler bostäder per fastighet skulle skapa bostäder som anpassas sig efter livets olika skeden och behov av plats. Genom att fylla fler än en självständig bostad per fastighet skapas en möjlighet för fastighetsägaren att fördela bostadsmöjligheter inom fastigheten genom ombyggnad, tillbyggnad eller komplementbyggnad. Att blanda upphöjelseformer och bostadsstorlekar i villastaden skapar på sikt just detta och bidrar till interaktion och integration av människor, vilket är grunden för social hållbarhet.

10 Mat på vårt fat

Förslagets framtida Börringe är en modern by och en viktig del i att säkra framtidens matförsörjning. Att åter skapa den lokala livsmedelsproduktionen i Sverige kommer att kräva mycket arbetskraft och en utflyttning till landsbygden. Genom att helt undvika att exploatera på åkermark hoppas vi på att befästa dess värde och medvetandegöra den för allmänheten. Detta är, förutom symboliskt viktiga handlingar, ett sätt att påverka för lantbrukaren att långsiktigt planera sitt arbete och öka sin avkastning på marken på sikt kan bli än mer lönsam än i dag.

Häng med ut i spensaten!

Grupp 8, Projekt 1 Vell
Bog Lindholm, Erik Lind, Justine Ohgren, Karin Serin
Katarina Löfstedt, Rebecka Brinck